

УДК 81'342.21:82:004.357

КОЛЯДА Олег – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської філології та зарубіжної літератури ННІ іноземної філології, Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна (o.v.kolyada@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1869-1260>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2026.67.4>

Бібліографічний опис статті: Коляда, О. (2026). Транскомунікація та екзорцизм. Голос як свідок. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 67, 47–56, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2026.67.4>

ТРАНСКОМУНІКАЦІЯ ТА ЕКЗОРЦИЗМ. ГОЛОС ЯК СВИДОК

Анотація. Предметом статті є деякі аспекти транскомунікації та її зв'язок з літературою, зокрема метатекстуальною природою транскомунікаційних властивостей стенограми обряду екзорцизму як матеріалу для вивчення феномена електронного голосу (далі – ФЕГ) – терміна, який вживають для опису даних, отриманих за допомогою використання електронних пристроїв і технологій під час спілкування з духами або сутностями з потенційно існуючих сфер або вимірів. Проблема дослідження полягає в самій сутності форми паранормальних явищ, яка передбачає спроби ідентифікувати та інтерпретувати повідомлення, зображення чи інші форми зв'язку з метареальністю. Мета статті – методологічне вивчення транскомунікації як суперечливої галузі, не визнаної науковою спільнотою через брак емпіричних доказів на підтримку існування потойбіччя й/або спілкування такого зразка. Багато скептиків стверджують, що транскомунікативний досвід можна пояснити природними явищами – електромагнітними перешкодами або схильністю виявляти значущі моделі у випадкових подразниках, а тому безліч прикладів ФЕГ ігнорують як недостовірні. Дослідники ж паранормальних явищ підходять до транскомунікації теж зі значною долею скепсису та з обережністю і визнають, що ця наукова галузь досі є спекулятивною, а тому результати пропонованого дослідження мають перспективу для подальшого вивчення цього надскладного явища. Новизна статті полягає у вивченні можливості літературознавчої інтерпретації транскомунікації з позицій метатекстуальності та є першим дослідження такого татунку в україномовному академічному дискурсі.

Ключові слова: транскомунікація, екзорцизм, феномен електронного голосу, транскрипт, метатекстуальність, інтерпретація.

KOLIADA Oleh – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor at the Department of Germanic Philology and Foreign Literature, Zhytomyr Ivan Franko State University, 40, Velyka Berdychivska str., Zhytomyr, 10008, Ukraine (o.v.kolyada@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1869-1260>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2026.67.4>

To cite this article: Koliada, O. (2026). Transkomunikatsiia ta ekzortyszm. Holos yak svidok [Transcommunication and exorcism. The voice as a witness]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Driohobitskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia "Filolohiia"* – Problems of Humanities. "Philology" Series: a collection of scientific articles of the Driohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 67, 47–56, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2026.67.4> [in Ukrainian].

TRANSCOMMUNICATION AND EXORCISM. THE VOICE AS A WITNESS

Summary. *The article studies some aspects of transcommunication and its connection with literature, in particular the metatextual nature of the transcommunication features of the transcript of the exorcism rite as material for studying of the electronic voice phenomenon (EVP) – a term used to describe data obtained through the use of electronic devices and technologies during communication with spirits or entities from potentially existing spheres or dimensions. The problem of the study lies in the very essence of the form of paranormal phenomena, which involves attempts to identify and interpret messages, images or other forms of communication with meta-reality. The purpose of the article is revealed in the methodological study of transcommunication as a controversial field that is not recognized by the scientific community due to the lack of empirical evidence supporting the existence of the afterlife or communication of this type. Many skeptics claim that this experience can be explained by natural phenomena – the tendency to perceive meaningful patterns in random stimuli or electromagnetic interference, and therefore many examples of EVP are ignored as unreliable. It is important to note that researchers of paranormal phenomena approach transcommunication with relative skepticism and caution, and recognize that this scientific field remains speculative, and therefore the results of the research have prospects for further study of this extremely complex phenomenon. The novelty of the article in particular reveals the possibility of a literary interpretation of transcommunication from the viewpoint of metatextuality and is the first study of this kind in Ukrainian-speaking academic discourse.*

Key words: *transcommunication, exorcism, electronic voice phenomenon, transcript, metatextuality, interpretation.*

Постановка проблеми. Теоретичною передумовою вибору теми статті є контрольність та маргінальність явищ транскомунікації та феномену електронного голосу в гнучкій системі постмодерної літератури, дослідження яких започатковує новий напрям в галузі літературознавчої інтерпретації. Практичним стимулом теми дослідження є відсутність академічного зацікавлення у вивченні явища ФЕГ, що зумовлює його актуальність у сучасному англо-, німецько- та україномовному літературознавстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність вивчення літературознавчих аспектів ФЕГ є складною та абсолютно новою сферою дослідження, брак публікацій з якої доводить її унікальність.

Мета дослідження полягає в аналізі дотичності транскомунікації та літератури, теорії інтерпретації зокрема, крізь призму релігійної обрядовості на прикладі екзорцизму.

Серед поставлених в статті завдань особливого значення набуває інтерпретаційне обґрунтування суттєвості транскомунікації в англомовному та україномовному літературознавчому та перекладацькому дискурсах, встановлення семіотико-синтаксичних та лексичних закономірностей ФЕГ.

Об'єктом дослідження є літературознавча інтерпретація транскомунікаційного досвіду на базі стенографічного тексту, його зв'язок із парапсихологією та паралітературою, окремі транскрипти яких є прикладами сучасного метамодерну, а **предметом** – лінгвістичний та літературознавчий аналіз деяких англомовних перекладів транскрипту екзорцизму.

Виклад основного матеріалу. Транскрипт екзорцизму Аннелізи Міхель (Anneliese Michel (1952–1976)) як приклад ФЕГ на рівні заволодіння волею індивіда та підпорядкування її волі суб'єкта, матеріалізованих шляхом зміни «голосів мертвих» та їх прямого впливу на фізичний та психічний стани пацієнта, є надскладним документом одержимості. Стаття заснована на оригінальному німецькому аудіозаписі та англомовному verbatim транскрипті, переклад якого є неповним, бо обряд екзорцизму тривав у часі, а тому друкована версія є компіляцією багатьох сесій (67) протягом 10 місяців до 1 липня 1976 року, коли Міхель померла внаслідок фізичного виснаження.

Подібно до запису з Джонстауну, ця стенограма є частиною доказової бази кримінальної справи (залучені до ритуалу священники були звинувачені у ненав-

мисному вбивстві). Без авторської конкретизації емоційного стану реальних фігурантів інтеракції, текст позбавлений афективного забарвлення та сприймається як типова релігійна містифікація або драфт-версія кіносценарію. Натомість доступний (з-поміж десятків інших, заборонених католицькою церквою або збережених під грифом «секретно») аудіозапис повністю змінює скептичне сприйняття, бо надзвичайно високий рівень екстатичного метемпсихозу Міхель супроводжений не лише неврологічною девіацією але й, найголовніше, голосовою істерією у формі спазматичного та тонально неповторного крику, що не може не викликати душевного струсу, зважаючи на неможливість штучного генерування таких звукових ефектів за допомогою технічних засобів в 1970-ті, що вкотре доводить інтермедіальну важли-

вість документації (окрім транскрипту та аудіозапису, частково доступні фрагменти фото- та відеофіксації обряду). Вибудоване, згідно зі спеціальними вимогами до практики вигнання бісів, діалогічне спілкування, предметом якого є християнська екзегетика, свідчить про усвідомлення адресованих Міхель питань, відповіді на які трансльовані у стані афекту та сплутаної свідомості «голосами мертвих», що варіюються від шепотіння до майже розриву легенів і нагадують позбавлені театралізованості театральні голосові екзерциції Антонена Арто. Принагідно слід зауважити, що останні прижиттєві фотографії Міхель під час сеансу екзорцизму та Арто в момент акторської гри мають багато спільного – гіпертрофована експресія, гротескне перевтілення та спричинена медикаментозом критична стадія анорексії.

Транскрипт-переклад «Екзорцизму Аннелізи Міхель» (без збереження орфографії та синтаксису онлайн-версії, а саме запропонованого транскриптором написання реплік «голосів» курсивом для зручності сприйняття при читанні; репліки Міхель тут подаються, як такі, що традиційно приписуються «дияволу»)

<...>

Priest: Why do you fear the Rosary?

Devil: Why, why, why?

Priest: Because? Hic me ... ! [This I]

Devil: Because it is a st ... no, I won't say it.

Priest: Hic me dicere Deus! [This I speak to God]

Devil: Because it is a strong we ... Shut up! Yes!

Priest: Because it is a strong weapon?

Devil: Yes.

Три крапки в транскрипті реплік Міхель – не просто пауза, а графічна позначка зміни голосу, який надалі мутуватиме до невпізнання за силою, висотою та тембром в поєднанні з постійним хрипінням, ревінням, ричанням, реготом, що в довільній комбінації утворюватиме емоційно-експресивний фон, коли важливим

Переклад окремих частин транскрипту та аудіозапису / Коментар

Священник питає демона, чому той боїться розарію, на що отримує ствердну відповідь, що так звана розарієва молитва – потужна зброя в боротьбі проти диявола. Священник говорить німецькою (в оригіналі), але раптом звертається латиною – демон реагує, не акцентуючи уваги на зміні мовного регістру: цікаве сприйняття мови як суто людської, а не німецької чи латини. Міхель, вочевидь, не володіла латиною (досконало), щоб адекватно зрозуміти наказ.

є не лише те, що мовиться, але і як. Мова Міхель позбавлена паузації: кожна попередня репліка закінчується розтягуванням останнього звука у вигляді гудіння, зяяння голосних до початку наступної (репліки), позначуваної повільним низьким утробним гроулінгом і закінченої прискореним високим вибуховим криком.

<...> Devil: Yes! The priests, they must... I won't say that... <...> They must be recognizable as priests! <...> And they also may not marry, on the orders of that one.

Priest: The Mother of God?

Devil: Yes.

Priest: Even more! Say even more!

Devil: And they are not allowed to enter Church ministry anymore, if they have done so.

<...>

Devil: In the churches and in the families <...> But I won't say anything else, and you can take poison on that. ...

[Editor's note: German idiom: You can bet your life on it]. (Da kannst du Gift drauf nehmen.)

<...>

Порушення служителями культу обітниць, цілібату зокрема, про які говорить «голос», має складну передісторію. Імовірний досвід Міхель, здобутий вісьмома роками раніше (на момент запису їй 24, отже, – у 16) під час традиційних служб та мес в баварській комуні Лайбльфінг, які вона, музично обдарована, відвідувала з дитинства, співаючи в хорі. Зважаючи на сектантську відлюдкуватість католицької конфесії, до якої належали батьки Міхель, характер взаємин між нею і родиною та церквою був строго регламентований. Вищий авторитет сприймався як догмат, а отже, можливе зловживання з боку батьків чи пасторів належало до кола посвячених, тобто приховувалося, витіснялося свідомі-

<...> Devil: No! I am Nero, I am the third in the league. <...> You have to go with the [expletive] cassettes, and indeed with all, to that [expletive] guy up there in Würzburg.

Priest: And then?

Devil: And then? Then he must announce it to the public.

Priest: How?

Devil: How, how, how, how? This he must ... Toss.

Priest: Würzburg? Priests' conference? Diocesan council? Priests' council?

Devil: So that he gets it to most people, got it?

Priest: Still more!

Devil: Shut up!

Priest: Still more!

Devil: You ought to keep your mouth shut. <...>

«Диявол: Так! Священники, вони повинні... Я не скажу... <...> Вони мають бути свідомі свого призначення! <...> І не можуть одружуватися, за її наказом.

Священник: Мати Божої?

Диявол: Так.

Священник: Продовжуй!

Диявол: І їм більше не дозволяється приступати до церковного служіння, якщо вони це зробили.» <...>

Диявол: У церквах і в сім'ях <...> Але я більше нічого не скажу, будь певний ...

[Примітка редактора: німецька ідіома перекладається як «Ви можете присягнути своїм життям»] <...>

стю дівчини як неприємна емоція, заперечувалося. «Голос», апелюючи до інституту шлюбу, натякає на обмежене коло рідних (родина) та близьких (церква), у межах якого могла статися подія, не розголошувана за наказом. Містичний збіг 1968 року (початок її епілептичних нападів), коли в 16 років Міхель прикусила язика, набуває цілком реальних пояснень, а звинувачення «голосу» (у можливій нарузі чи злочині проти підлітка) вже не виглядають безпідставними. «Прикусити язика» дослівно означає, що вона «присягнула своїм життям» нікому про це не розповідати – упродовж запису «нічого не скажу» є лейтмотивом чи радше обертоном обряду.

<...> «Диявол: Ні! Я Нерон, я третій у лізі. <...> Ви повинні піти з цими [нецензурне] касетами, та й взагалі з усіма, до того [нецензурне] хлопця там, у Вюрцбурзі.

Священник: А потім?

Диявол: А потім? Потім він повинен оголосити про це громадськості. Священник: Як?

Диявол: Як, як, як, як? Це він повинен ... Кинути.

Священник: Вюрцбург? Конференція священників? Єпархіальна рада? Рада священників?

Диявол: Щоб більше людей про це дізналося, розумієш?

Священник: Ще більше!

Диявол: Замовкни!

Священник: Продовжуй!

Диявол: Тобі слід тримати язика за зубами.»

1973 року Міхель нетривалий час, через постійні напади, навчалася у Вюрцбурзькому університеті, доки не була госпіталізована в психіатричну лікарню з важким розладом. Місто Вюрцбург, про яке говорить «голос», – це столиця Нижньої Франконії, адміністративного округу Баварії на півдні Німеччини. Встановити згадану на півці особу чоловічої статі з Вюрцбурга неможливо (проте далі в тексті є конкретика – пастир з Вюрцбурга («bishop of Würzburg»)) (викладач богословського відділення університету (?)); згадку

<...> Devil: That abortion ...

Priest: ... the Son, and the Holy Ghost. Amen. Say everything, everything, in the name of the Father, and of the Son ...

Devil: ... is murder ...

Priest: ... and of the Holy Ghost. Amen.

Devil: ... and no matter which month the abortion takes place <...>

Під час читання священником молитви «голос» майже конкретизує склад злочину, наслідком якого міг бути зроблений Міхель у юності, за наказом родини (матері), аборт

<...> Devil: ... and the things, the embryos, do not come to the vision of God. So.

Priest: Speak the truth ...

<...> Devil: Because they are not baptized.

Priest: ... and the Holy Ghost. Amen. Where do the embryos go if they are not baptized? Not to hell?

Devil: No.

Priest: Where? <...> To Heaven?

Devil: Yes.

Priest: So yes!

Devil: Yes, but not to the vi ...

Priest: Father of lies, speak the truth, in the name of the Father and of the Son and of the Holy Ghost. Amen. Not to the Beatific Vision, you mean?

Devil: Yes, yes.

<...> Devil: No, I say no more!

Priest: Say the whole truth!

Devil: No, I am the father of lies and I will say no more! <...>

про нього на півці супроводжується зміна інтонації «голосу», майже дитячим хіхіканням Міхель). Голос самоідентифікує себе як Нерон, що корелюється з відповідними рисами характеру: жорстокість, нарцисизм та божевільня реального римського імператора, серед відомих злочинів якого було вбивство матері та одруження на кастрованому за його наказом чоловікові. Важливого значення набуває, відповідно, деталь запису: підвищений голос чи істерика Міхель у присутності матері, супроводжені биттям головою об стіну чи підлогу.

<...> «Диявол: Той аборт...

Священник: ... Сина і Святого Духа. Амінь. Скажи все, все в ім'я Отця і Сина...

Диявол: ...це вбивство...

Священник: ...і Святого Духа. Амінь.

Диявол: ... і незалежно від того, в якому місяці відбувається аборт.» <...>

після зґвалтування (батьком, пастором, невідомим у Вюрцбурзі), але замовчуваний з відомих причин – злочин, що не набув *розголосу*.

<...> «Диявол: ... і ті, зародки, не постають перед Богом. Так.

Священник: Говори правду...

<...> Диявол: Бо вони не хрещені.

Священник: ...і Святого Духа. Амінь. Куди потрапляють ембріони, якщо їх не охрестити? Не в пекло?

Диявол: Ні.

Священник: Куди? <...> На небо?

Диявол: Так.

Священник: Отже, так!

Диявол: Так, але не до ви...

Священник: Творець [Батько] брехні, кажи правду, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь. Але не до Блаженного Видіння?

Диявол: Так, так.

<...> Диявол: Ні, більше нічого не скажу!

Священник: Скажи всю правду!

Диявол: Ні, я батько брехні та більше нічого не скажу!» <...>

Згадка про «батька брехні» метатекстуально отримує вужчий, цілком реальний контекст: замість очевидної біблійної алегорії, «мертвим» голосом робиться покликання на «живого» батька Міхель, який причасний чи, щонайменше, володіє замовчуваною роками інформацією щодо злочину. Звинувачення, закамуйфльоване священником у молитві як її складова частина (триєдинство батька, сина, духа), природно, проігнороване. Отже, своєрідне свідчення диявола не прийнято до розгляду в жодному з судів у жодному зі світів.

<...> Devil: And the people ought to go to confession, in fact ... <...> But fortunately, almost nobody anymore goes into that [expletive] thing.

Priest: Into what, the confessional? Personal confession? Confession ...<...>

Хронологія запису «голосу» – це часові засічки, що окреслюють умовне коло підозрюваних, бо злочин збігається або з першим причастям, якому передує сповідь, або з певною знаковою датою (Великодень чи Великий піст), коли більшість вірян сповідаються та причащаються, або з тривалішою в часі подією – відвідування церкви щонеділі чи щомісяця за неписаним правилом чи

<...> Priest: ... in the name of the Father and of the Son and of the Holy Ghost. Amen. Has the Church rejected Heroldsbach?

Devil: Yes.

Priest: Has the Church rejected Heroldsbach?

Devil: Yes, she does not recognize it.

Priest: Has She rejected it?

Devil: She does not recognize it. <...>

Priest: Has the Church rejected Heroldsbach? Speak the truth! In the name of Mary, the Most Blessed Virgin ...

Devil: The [expletive] hole, the accursed. But fortunately, it is not accepted.

Priest: When will it be accepted?

Devil: No time soon. <...>

Герольдсбах, про який ідеться, – це одна з громад на землях франкської Баварії, що в 35 кілометрах від Нюрнберга. Від жовтня 1949 року в одному з березових гаїв

Священник першим називає диявола «батьком брехні», уводячи в оману Міхель, яка присутня лише в «голосі», що підсвідомо повторює щойно нав'язане, але суб'єктивно істинне твердження: акцент зроблено на традиційному образі диявола як втілення зла, тож «я батько брехні» сприймається достовірно, не викликаючи різнотлумачень чи підозр. Родина та церква зв'язані тут круговою порукою, а сам акт екзорцизму набуває ознак навмисного заплутування слідів, включно з доведенням до божевілья чи фізичною ліквідацією свідків.

<...> «Диявол: Люди повинні сповідатися, насправді... <...> Але, на щастя, майже ніхто більше не ходить до цієї [нецензурне].

Священник: Куди, до сповідальні? Особиста сповідь? Сповідь...» <...>

за покликом вірян. Зважаючи на сповідування родиною Міхель традицій греко-католицької церкви (наприклад, присутність всіх членів на літургії), імовірно припустити їхню певну фанатичність у дотриманні релігійних постулатів, тож серед знаменних дат, на які може припадати момент скоєння злочину, найбільш вірогідними можна визнати перше причастя чи щонедільну сповідь.

<...> «Священник: ... в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь. Чи Церква відкинула [дива] Герольдсбаха?

Диявол: Так.

Священник: Хіба Церква відкинула Герольдсбах?

Диявол: Так, вона цього не визнає.

Священник: Вона відкинула?

Диявол: Вона цього не визнає. <...>

Священник: Хіба Церква відкинула Герольдсбаха? Говори правду! В ім'я Пресвятої Діви Марії...

Диявол: [нецензурне] Діра, проклята. Але, на щастя, ще не визнана.

Священник: Коли буде визнана?

Диявол: Не скоро.» <...>

Герольдсбаха підлітки у віці 10–11 років систематично мали видіння. Семеро з них, згодом названих неканонічно «сім дівчат-свідків», стверджували, що бачили над деревами

світловий прозоро-зелений знак JHS (Jahwe, Hyos, Spiritus Sanctus 'бог, син, дух'). Символ Трійці з'являвся в супроводі Святої Діви Марії зі складеними в молитовному жесті руками – це стверджували не лише «свідки», а й сотні мешканців громади, включно з пастором, упродовж трьох років до жовтня 1952, коли згадана локація перетворилася на місце паломництва. На час запису обряду екзорцизму (1976 рік) католицька церква офіційно не визнавала факту з'яви видіння та пов'язаних із ним традиційних свідчень про чудесне зцілення, що не завадило Герольдсбаху отримати статус культового центру серед посвячених прочан. Через 22 роки після згадки на плівці (у серпні 1998 року, тобто через пів сторіччя від часу першої фіксації фантомної присутності та 50-ти років суворой заборони відвідання цього місця служителями церкви з паломницькою метою) Герольдсбах визнано «місцем молитви» з першою офіційною месою на чолі зі священником (Archbishop of Bamberg, Dr. Charles Brown), хоча питання фактичного зарахування надприродної присутності Святої Діви Марії в Герольдсбасі до корпусу див католицької церкви залишається відкритим. Голос на плівці говорить про Герольдсбах як «прокляту діру», яку традиційна віра не «скоро визнає», що відповідає дійсності, хоча головне в твердженнях демона не це. Імплицитна згадка про сім дівчат-свідків нашттовхує на думку про вік Міхель (10–11 років), коли вона зазнала насилля (або чудесного просвітлення). У будь-якому разі важливість впливу подій 1962–63 років на її подальше життя важкого переоцінити. Просвітлення могло бути заміщенням насилля на рівні підсвідомості, ототожненням себе з Дівою, про що йдеться у її листі до пастора Ернста Альта, згодом переданому єпископу Йозефу Штанглю й утраченому разом із важливими доказами. В листі вона при «ясній» пам'яті та глузді пише про: 1) багаторічну залежність від певних ліків, призначених місцевими фармацевтами як засоби протидії нападам, 2) власну обраність, жертвність, спокутування гріхів інших задля месіанського порятунку; 3) непрямі звинувачення «апостатів» серед тогочасних священнослужителів. Ернст Альт (Ernst Alt) разом з преподобним отцем Арнольдом Ренцем (Arnold Renz) про-

водили обряд вигнання двічі на тиждень протягом дев'яти місяців. Єпископ Йозеф Штангль (Josef Stangl (1907–1979)) надав офіційний дозвіл на обряд екзорцизму. Документи засекречені церквою, але є стаття від 22 квітня 1978 року в американській газеті «Прескур'єр» (The Press-Courier) про перебіг та результати судової справи проти екзорцистів. Серед деталей справи вказаний вік Альта (40) та Ренца (67), вага Аннелізи Міхель (31кг (70 pounds)), рід її освітньої спеціалізації в університеті Бюрцбурга (теологія), а також 1) факт відмови батьків Міхель годувати її та надавати їй медичну допомогу в останні місяці життя та 2) відмову єпископа Штангля від дачі свідчень під час розгляду справи в суді. Зміст непідтвердженого листа, однак, не тільки не порушує загальної лінії міркувань щодо злочину чи змови проти Міхель за мовчазної згоди мешканців громади, а й позиціонує певні здогадки як докази в разі відкриття офіційного кримінального провадження, отже, виокремлює перелік зацікавлених осіб, які перешкоджали б оприлюдненню деталей справи, а тому зорієнтували її в містично-духовну площину, де ніщо не сприймається як dokonаний факт. Скріплене обітницею замовчування сімейно-релігійного насилля над Аннелізою Міхель могло бути частиною ширшої практики заборонених сексуальних стосунків між Церквою та підлітками («сім дівчат-свідків»), публічний розголос яких призвів би до звинувачень священників у педофілії. Саме цим варто пояснювати надмірну містифікацію справи всіма залученими до неї особами. Попередня узгодженість, контрольованість та передбачуваність перебігу подій натомість зазнає неочікуваного удару з боку єдиної сили, що свідчить проти громади – «голосу» диявола, що транспозиціонує поняття моральності релігійних інститутів, самонаділених владою її абсолютизувати (узурпувати).

«Голос» говорить про неістинність декількох аспектів віровчення, а саме причастя та непорочного зачаття, що в транскрипті перекладені як «unadulterated». Німецьке «Ehebruch» (англ. «adultery») означає позашлюбний статевий зв'язок, подружню невірність, що вважається гріхом (духовно) та карається як злочин (фізично). Відповідно, посилаючись на

<...>

«Devil: The Catholic doctrine must be unadulterated ...

Priest: ... to speak the whole truth. In the name of the Father and of the Son and of the Holy Ghost. Amen.

Devil: Yes, it must be proclaimed unadulterated.

Priest: Which ones above all? The teaching on the Eucharist?

Devil: Yes indeed, you filthy sow, you!

Priest: The teaching about the Most Blessed Virgin, the Immaculate Conception?

Devil: Yes! <...>

Priest: ...In the name of the Blessed Virgin of Fatima, say the day and the hour of when you are coming out.» <...>

<...>

«Диявол: Католицьке вчення повинно бути істинним...

Священик: ... кажи всю правду. В ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Амінь.

Диявол: Так, воно має бути проголошено істинним.

Священик: Що саме? Вчення про Євхаристію?

Диявол: Авжеж, погань свиняча!

Священик: Вчення про Пресвяту Богородицю, Непорочне Зачаття?

Диявол: Так! <...>

Священик: ...В ім'я Пресвятої Діви Фатімської назви день і годину, коли ти полишиш [Міхель]». <...>

попередньо цитований «аборт», згаданий адюльтер базується на об'єктивних передумовах (зв'язок з пастирем з Вюрцбургу), порушуючи питання віку сексуальної згоди та розбещення неповнолітніх, що є предметом кримінального права, а не апеляцією до культу непорочності Діви Марії, з якою Міхель ототожнювала себе після євхаристії, чи Матері Божої Фатімської (Blessed Virgin of Fatima (порт. Nossa Senhora de Fatima), згадуваної декілька разів під час обряду (її дива та одкровення доктринально визнані католицькою церквою з 1930 року). Саме цією складною взаємозалежністю означених причастя, зачаття та аборту пояснюється болісне переживання перерваної вагітності «нареченою» Міхель, несвідомий, вокально хаотичний, стогін якої нагадує передпологові перейми, зазвичай супроводжувані неконтрольованим криком та лайкою породіллі – символічним

звільненням від пороку. Міхель проходить ініціацію наруги богом-отцем зі згоди матері-природи, народжуючи «голоси мертвих», не втрачаючи «голосу» до самої смерті.

Подальший вербальний поєдинок між священниками та духами зосереджений на проблемі ангелів-охоронців, а саме на з'ясуванні причин, через які ті не в змозі виконувати свої обов'язки захисту Міхель. «Голос» надалі ідентифікує себе як «Каїн», «Гітлер» (присутній також на одній з плівок Раудіве), «Люцифер», «Іуда» (принаймні, згадується, що він перебуває під контролем диявола), і розмова повертається до вихідного положення про розарій, статус священників в церкві та право «голосу» володіти тілом та духом Аннелізи Міхель. Запис закінчується вставкою її реального голосу, зафіксованого, ймовірно, до сесій екзорцизму(?)), начебто вона прийшла до тям і намагається проаналізувати обряд.

<...> «Anneliese Michel: This is actually like that, it's not so bad, but when it was as cold as in the week, it shook me off quite well. [Ed.: Shaking from the cold] And at night, I could not cover myself properly.

Priest: He has asked for even more, no?

<...> «Аннеліза Міхель: Насправді це так, але не так вже й погано [цього разу], принаймні не було так холодно, як минулого тижня, це мене дуже вразило. [Ред.: Тримати від холоду] А вночі я не могла як слід вкритися.

Священик: Він просить чогось більше, чи не так?

Anneliese: Yes.

Priest: It is quite possible that ... Anneliese: But, Father, I never thought it would be so cruel.

Priest: Yes.

Anneliese: I always thought, well yes, yes, I wish to suffer for others too, so that they don't go to hell and so forth. But that this is so bad and so cruel and so terrible, no!»

End of tape.

Повна заміна «живого» голосу заручника на «мертвий» голос викрадача співвідноситься як мова оригіналу та *демонстративна / демонстративна / демонстративна мова* перекладу. ФЕГ *демона-монстра-страсти* виступає свідком нерозкритого злочину як неврастинічна сублімація несвідомим людини глибоко захованої травми минулого. Метод психографії (автоматичний запис слів без усвідомлення їх значень) як частина спіритуалізму трансформований у психоепію (від грец. *επος* – «мова», «мовлення») – нав'язливу промову з порушенням вимови, спровоковану психологічними умовами виховання та спілкування, що гіперактивізують емоції, заміщений гнівом страх зокрема, та викликають стан одержимості, однією з мовних характеристик якої є ненормативна лексика з прокльонами й обсценізмами. Релігійна мова – соціолект, таємний код, що озвучує культ, який привчає людину підсвідомо дублювати себе, позбавляючи її права ставити під сумнів аргументи проти культу (за прикладом Джонстауну). Релігійна підсвідомість лякає, якщо пам'ятати, що цей закований свідомістю сейф приховує всі доведені до автоматизму дії, нереалізовані бажання та репресовані емоції. Проте, непоставлені запитання не зникають, а, накопичуючись та в зв'язку з фізичним насиллям, вибухають, підпорядковуючи «живий» голос «голосам мертвих». Згенерований підсвідомим ФЕГ дублює оригінальний текст іншою (ви)мовою під час озвучування, що є наслідком релігійного роздвоєння особистості. Іншими словами (*словами інших*), свідомість вірянина завжди амбівалентна, неінтегрована, з принципо-

Аннеліза: Так.

Священик: Цілком можливо, що... Аннеліза: Але, отче, я ніколи не думала, що це буде так жорстоко.

Священик: Так.

Аннеліза: Я завжди думала, що, так, я теж хочу страждати за інших, щоб вони не потрапили в пекло... Але не могла уявити, що це буде настільки жорстоко і жахливо, ні!».

Кінець запису.

вим дистанціюванням від «я» до «іншого». Транскрипт-переклад «Екзорцизму Аннелізи Міхель» – унікальний метатекстуальний роман-à-clef, реальні прототипи алюзій якого уникнули кримінального покарання (офіційно посиляючись на конституційне право людини в свободі вибору віросповідання), але, залишивши ключ на півці, опинилися на лаві підсудних після смерті задля метатекстуального правосуддя, що не має терміну давності.

Висновки. Дослідивши деякі метатекстуальні аспекти феномена електронного голосу як технологій для спілкування з метасферою духів або сутностями з інших вимірів, вважаємо, що паранормальні явища з позицій лінгвістичного аналізу обряду екзорцизму мають право бути предметом традиційного вивчення, попри всю їхню суперечливість та потенційну недоказовість, бо можливість літературознавчої інтерпретації транскommунікації з позицій метатекстуальності залучає потужну базу ФЕГ-даних до академічного дискурсу. Окремої уваги заслуговують категорійні властивості релігійної обрядовості транскommунікації, що розширюють уявлення про мову на основі екстралінгвістичних ознак ФЕГ. Метатекстуальний складник природи ФЕГ має потенціал для подальшого дослідження як інтертекстуального дискурсу, зважаючи на унікальні контамінаційні точки контекстуального дотику між транстекстуальністю та транскommунікацією. Уявний світ ФЕГ набуває рис художнього світу на рівні мовної гри, зорієнтованої назовні, що надає йому статусу унікального екстралінгвістичного явища.

ЛІТЕРАТУРА

- Gebetsstätte Heroldsbach. *Archiv*. URL: <https://www.gebetsstaette-heroldsbach.de/htm/archiv.htm> (дата звернення: 03.10.2026).
- Katalog der Deutschen Nationalbibliothek. *Katalogeintrag* (NID 118582097). URL: <https://portal.dnb.de/opac.htm?method=simpleSearch&cqlMode=true&query=nid%3D118582097> (дата звернення: 03.10.2026).
- Ney-Hellmuth P. Der Fall Anneliese Michel: Kirche, Justiz, Presse. Würzburg : Königshausen & Neumann, 2014. URL: <https://portal.dnb.de/opac.htm?method=simpleSearch&cqlMode=true&query=idn%3D1036233588> (дата звернення: 03.10.2026).
- The original audio recording (in German). YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=29fpnF1DWoQ> (дата звернення: 03.10.2026).
- The Real Presence Eucharistic Education and Adoration Association. [Матеріал у формі PDF]. URL: http://www.therealpresence.org/archive/eucharst/misc/BVM/147_HEROLDSBACH_140x96.pdf (дата звернення: 03.10.2026).
- The transcribed version of the original audio recording (in English). URL: <https://portal.dnb.de/opac.htm?method=simpleSearch&cqlMode=true&query=nid%3D118582097> (дата звернення: 03.10.2026).

REFERENCES

- Gebetsstätte Heroldsbach [Heroldsbach Prayer Site]. (n.d.). *Archiv – Archive*. Retrieved October 3, 2026, from <https://www.gebetsstaette-heroldsbach.de/htm/archiv.htm> [in German].
- Katalog der Deutschen Nationalbibliothek [Catalogue of the German National Library]. (n.d.). *Katalogeintrag – Catalog entry* (NID 118582097). Retrieved October 3, 2026, from <https://portal.dnb.de/opac.htm?method=simpleSearch&cqlMode=true&query=nid%3D118582097> [in German].
- Ney-Hellmuth, P. (2014). *Der Fall Anneliese Michel: Kirche, Justiz, Presse* [The Anneliese Michel Case: Church, Judiciary, Press]. Königshausen & Neumann. Retrieved October 3, 2026, from <https://portal.dnb.de/opac.htm?method=simpleSearch&cqlMode=true&query=idn%3D1036233588> [in German].
- The original audio recording (in German). (n.d.). YouTube. Retrieved October 3, 2026, from <https://www.youtube.com/watch?v=29fpnF1DWoQ> [in German].
- The Real Presence Eucharistic Education and Adoration Association. (n.d.). [Material in PDF format]. Retrieved October 3, 2026, from http://www.therealpresence.org/archive/eucharst/misc/BVM/147_HEROLDSBACH_140x96.pdf [in English].
- The transcribed version of the original audio recording (in English). (n.d.). Retrieved October 3, 2026, from <https://portal.dnb.de/opac.htm?method=simpleSearch&cqlMode=true&query=nid%3D118582097> [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 28.06.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 28.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.10.2026